

ЦѢЛЬ И НАЗНАЧЕНИЕ.

Нѣкои си явленіа происходятъ безъ да участвова човѣкътъ и се наричатъ *естественни явленіа*; други пакъ човѣкътъ произвожда по своа вола. Вѣтрѣтъ духа и прѣобръшта бѣлата книга, што је оставена на отворено мѣсто; той, когато духа, не може да ја не прѣобръшта. И човѣкътъ прѣобръшта книгата нѣ, ако иска, може и да ја не прѣобръшта. Едно здраво сѣме, като падне въ плодовита и влажна зема и се стопли отъ слѣнце то, безъ друго ште изникне: и човѣкътъ така произвожда много измѣненіа въ прѣдмѣти ти; нѣ, ако не ште, може и да ги не произвожда.

Когато човѣкъ произвожда нѣкое явленіе, повечето пѣти го произвожда съ нѣкоа цѣль: запр. сѣче греди, за да си сгради къшта; оре земата, за да си посеје жито. Бездушните прѣдмѣти не могатъ да иматъ сами никаква цѣль, зашто не познаватъ, какво се прави съ тѣхъ. Нѣ, ако и да је така, пакъ ништо на свѣтътъ не се върши безъ цѣль, и когато пролѣтъ вали дѣждъ и есенъ духа вѣтрѣ, ми знаемъ, зашто се върши това. Вѣтрѣтъ и дѣждѣтъ не могатъ да иматъ цѣль; нѣ колкото за тѣхъ цѣль та је показана отъ създательтъ: такъва цѣль се нарича *назначеніе*. Всичко на свѣтътъ има свое то назначеніе, ако и ми да не знаемъ назначеніето на много прѣдмѣти. Вгледайте се въ кое-да-је растение и ште се почудите, като видите, какъ то точно испълнава свое то назначеніе, какъ всичко въ него је устроено така, каквото да може да расте, да дава плодъ и сѣме, и да дава животъ на нови растеніа. Растеніа та не могатъ да иматъ цѣль, зашто ништо не разбиратъ; нѣ какъ тии точно испълнаватъ свое то назначеніе, колко дѣятелно го испълнаватъ, колко бързо покриватъ земата съ зелена покривка и приготвovatъ храна на безбройни живи същества!

Животни ти могатъ да усѣштатъ, могатъ да желанатъ, и затова могатъ да иматъ цѣль. Нѣ цѣль та на животни ти је много једнообразна: всако отъ тѣхъ грижи се само да си уварди животътъ и животътъ на челада та си, грижи се за храна, за питіе и за жилиште. Нѣ ми знаемъ, че много животни, като достигнатъ собствена та си цѣль, заедно съ това испълнаватъ нѣкое *назначеніе*. Паакътъ, като растила искусната си паажина, мисли само какъ да удовлетвори гладътъ си; нѣ,